

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра української мови і літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**НАУКОВА СПАДЩИНА МОВОЗНАВЦІВ ХХ СТОЛІТТЯ КРІЗЬ
ПРИЗМУ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Освітня програма «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)»

Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова і література)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
української мови і літератури
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.
Завідувач кафедри О.М. Семенов

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Наукова спадщина мовознавців ХХ століття крізь призму шкільної освіти
Викладач (-і)	Рудь О.М.
Контактний телефон викладача	+380 50 62 33 818
E-mail викладача	olgarud2017@ukr.net
Формат дисципліни	Очна й заочна форми навчання
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни – ознайомлення магістрантів з творчим доробком українських мовознавців, які працювали як в Україні, так і за кордоном над лінгводидактичними проблемами шкільної освіти; побудова цілісної картини наукової ситуації в українській лінгводидактиці ХХ століття; спонукання студентів-філологів до зрілих фахових міркувань в аспекті ролі українських учених в історії становлення української шкільної мовної освіти.</p> <p>Завдання – сформувані компетентності теоретичного та практичного характеру, які стосуються:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатності генерувати нові ідеї (креативність) – уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми – цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність – здатності діяти на основі етичних міркувань (мотивів) – здатності діяти соціально відповідально та свідомо 	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни – ознайомлення магістрантів з творчим доробком українських мовознавців, які працювали як в Україні, так і за кордоном над лінгводидактичними проблемами шкільної освіти; побудова цілісної картини наукової ситуації в українській лінгводидактиці ХХ століття; спонукання студентів-філологів до зрілих фахових міркувань в аспекті ролі українських учених в історії становлення української шкільної мовної освіти.</p> <p>Цілі навчальної дисципліни спрямовані на формування у магістрантів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - здатності здійснювати пошук, оброблення, аналіз, систематизацію, критичне осмислення інформації з різних джерел; навички використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ЗК 5); здатності визначати, формулювати та розв'язувати складні професійно-педагогічні проблеми, які вимагають інтеграції знань та практичних умінь з різних наук (ЗК 7); здатності учитися, готовність до самоосвіти і самовдосконалення впродовж життя, постійного підвищення кваліфікації, брати відповідальність за навчання інших (ЗК 10) (загальні компетентності); - здатності самостійно опанувати нові знання за спеціальністю, вільне володіння науковим інструментарієм у галузі філологічної та методичної науки для використання у професійній діяльності (ПК 1); здатності орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної, літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну педагогічну та наукову діяльність передовий український та світовий досвід відомих науковців та вчителів з метою свідомого вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі (ПК 5); уміння організовувати освітній процес як педагогічну взаємодію, спрямовану на розвиток учнів або студентів; здатність до ефективної та компетентної участі в різних формах навчально-педагогічної комунікації (педради, методоб'єднання учителів-філологів або класних керівників, батьківські збори) 	

(ПК 10) (професійні (фахові) компетентності).**4. Результати навчання****Знання:**

ПРЗ 1. Розуміння шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України в умовах реформаційних перетворень.

ПРЗ 4. Поглиблені знання сучасного мовознавства, академічної риторики, культури наукової української мови

ПРЗ 6. Розуміння методів та прийомів навчання/викладання української мови та літератури в закладах освіти.

ПРЗ 7. Базові уявлення про сучасні методи і методологію наукових досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури.

ПРЗ 10. Знання сучасних методик і технологій, зокрема інформаційно-комунікаційних для успішного, ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.

Уміння:

ПРУ 1. Володіє науковим інструментарієм у галузі філології, проблемно-пошуковими методами для проведення досліджень у галузі філології та методики української мови та літератури.

ПРУ 2. Уміє застосовувати раціональні прийоми пошуку, відбору і використання фахової інформації з різних джерел, у т.ч. цифрових для розв'язання проблем професійної (освітньої та наукової) діяльності.

ПРУ 3. Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію.

ПРУ 4. Здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРУ 5. Володіє сучасними методами та прийомами викладання української мови та літератури в закладах вищої, загальної, додаткової педагогічної освіти.

ПРУ 8. Бере участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).

Комунікація:

ПРК 3. Педагогічна комунікація у процесі навчання/викладання української мови і літератури.

5. Організація навчання курсу**Обсяг курсу**

Вид заняття	Загальна кількість годин 90	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Лекції	14	4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14	4
консультації	4	2
самостійна робота	58	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / Вибірковий
3	014 Середня освіта (Українська мова і література)	2	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання	Вага оцінки

<p>Тема 1.1. Етапи розвитку методики навчання української мови в школах України ХХ століття.</p> <p>1. Політичні, соціально-економічні та культурні умови розвитку методики української мови в ХХ столітті.</p> <p>2. Розвиток основних концепцій методики навчання мови в період відродження національної системи освіти (1905-1920 рр.)</p> <p>3. Розвиток методики мови як науки в роки становлення української школи, педагогічних пошуків і новаторства (1921-1932 рр.).</p> <p>4. Лінгвометодичні засади навчання української мови в науковій спадщині А. Волошина, О. Курило, Л. Булаховського, М. Бернацького, Я. Резніка.</p> <p>5. Проблеми викладання української мови в період формаційно-партійного дискурсу та радянської ідеологемі (1933-1970 рр.).</p> <p>6. Реформування мовної освіти (1980-2000 рр.).</p>	Лекція	<p>Видатні особистості з українського мовознавства.</p> <p>Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – ХХІ, 2007. – 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p>	<p>Опрацювати питання лекції.</p> <p>Підготувати письмове повідомлення за темою.</p>	5 балів за завдання самостійної роботи
<p>Тема 2.1. Наукова та громадська діяльність Степана Смаль-Стоцького (1859–1938)</p> <p>1. С. Смаль-Стоцький – громадянин, політичний діяч, науковець – в історії України та українського мовознавства. С. Смаль-Стоцький як шкільний діяч та педагог.</p> <p>2. Діапазон наукових пошуків С. Смаль-Стоцького. Погляди вченого на мовну та правописну проблеми.</p> <p>3. Наукова та громадська</p>	Лекція, консул ьтація	<p>Видатні особистості з українського мовознавства.</p> <p>Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В.</p>	<p>Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.</p>	3 бали усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи

<p>діяльність С. Смаль-Стоцького в еміграції. 4. Епістолярія С. Смаль-Стоцького.</p>		<p>Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p>		
<p>Тема 2.2. Основні наукові здобутки професора Євгена Тимченка (1866–1948) 1.Формування наукових зацікавлень Є. Тимченка. Громадська та педагогічна діяльність Є. Тимченка. 2.Діапазон мовознавчих питань у науковій спадщині Є. Тимченка. 3. Лексикографічна робота Є. Тимченка як центральна в його науковій діяльності. 4. Є. Тимченко як автор одного з перших підручників української мови для школи. Структура та зміст укладеної автором «Української граматики» для III і IV класів тодішніх середніх шкіл в контексті підручників початку XX ст. 5. Наукова спадщина Є. Тимченка в оцінці видатних мовознавців.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с. Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375. Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p>	<p>Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.</p>	<p>2 бали усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>
<p>Тема 2.3. Василь Сімович (1880–1940) – визначний діяч науково-культурного життя України початку XX ст. 1. В. Сімович – визначний</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. :</p>	<p>Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами;</p>	<p>3 бали усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної</p>

<p>діяч науково-культурного життя України початку ХХ століття.</p> <p>2. Лінгвістичний доробок В. Сімовича. Початки наукових досліджень ученого.</p> <p>3. Нормативний характер «Граматики української мови» В. Сімовича.</p> <p>4. Викладацька справа професора В. Сімовича.</p>		<p>Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p>	<p>підготувати письмове повідомлення за темою.</p>	<p>роботи</p>
<p>Тема 2.4. Основні наукові здобутки Івана Огієнка (1882–1972).</p> <p>1. Постать І.Огієнка в українській історії. Громадська і педагогічна діяльність І.Огієнка.</p> <p>2. Лінгвістична та лінгводидактична проблематика у працях ученого.</p> <p>3. Шляхи постання української мови в науковій концепції вченого. І.Огієнко про назви Русь - Україна - Малоросія.</p> <p>4. Роль І. Огієнка у становленні українського правопису.</p> <p>5. Іван Огієнко про рідномовні обов'язки та вивчення іноземних мов. Педагогічний зміст “Науки про рідномовні обов'язки” вченого. Рідномовні обов'язки І. Огієнка в сучасній практиці навчальних закладів України.</p>	<p>Лекція, семіна рське заняття</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с.</p> <p>Марушкевич А.А. Просвітницька діяльність і педагогічні погляди І.Огієнка / А.А.Марушкевич. - К., 1993.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів:</p>	<p>Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

<p>6. Загальний огляд підручників з української мови І.Огієнка.</p> <p>7. Лексикографічна спадщина науковця. Лінгвістична термінологія у словникарському доробку Івана Огієнка.</p>		<p>навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p> <p>Огієнко І. Нариси з історії української мови: система українського правопису / І. Огієнко. – Варшава, 1927. – 216 с.</p> <p>Огієнко І. Рідне писання. Український правопис і основи літературної мови / І. Огієнко. – Жовква, 1933. – 147 с.</p>		
<p>Тема 2.5. Лінгводидактичні ідей Сави Чавдарова (1892–1962) у вітчизняній педагогічній думці.</p> <p>1. Життєвий шлях і науково-педагогічна діяльність С. Чавдарова. 2. Педагогічний світогляд С.Х. Чавдарова у контексті шкільної мовної освіти в Україні.</p> <p>3. Впровадження С. Х. Чавдаровим передових освітніх ідей у шкільну практику мовної освіти</p> <p>4. Питання змісту і методів шкільного курсу української мови у спадщині С.Х.Чавдарова.</p> <p>5. Творче застосування педагогічних ідей С.Х. Чавдарова в сучасній українській школі й науці.</p>	<p>Лекція, семіна рське заняття</p>	<p>Бакум З.П. Лінгводидактична спадщина С.Х. Чавдарова: Дис. ... канд. пед. наук. – К., 1996. – 157с.</p> <p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В.</p>	<p>Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

		<p>Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p> <p>Методика викладання української мови в середній школі /За ред. С.Х. Чавдарова і В.І. Масальського. – К.: Рад. школа, 1954. – 305 с.; 1962. – 372 с.</p>		
<p>Тема 2.6. Методичні ідеї Масальського Володимира Івановича (1896–1979) в становленні й розвитку української лінгводидактики.</p> <p>1. Життєвий шлях та науково-педагогічну діяльність В.І. Масальського. Чинники, які сприяли становленню і формуванню В. І. Масальського як ученого-методиста.</p> <p>2. Лінгводидактична концепцію науковця. Роздуми В. І. Масальського стосовно принципів побудови шкільного курсу фонетики і граматики.</p> <p>3. Шляхи підвищення ефективності уроків граматики в лінгводидактичній концепції В. Масальського.</p> <p>4. Проблеми розвитку</p>	Лекція, консул бтація	<p>Методика викладання української мови в середній школі /За ред. С.Х. Чавдарова і В.І. Масальського. – К.: Рад. школа, 1954. – 305 с.; 1962. – 372 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с.</p> <p>Масальський В.І. Культура мови в початковій школі. – К.: Рад. школа, 1949. – 148 с.</p> <p>Масальський В.І. Нариси з історії розвитку методики викладання української та російської мов у загальноосвітніх</p>	Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.	3 бали усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи

<p>мовлення учнів у науковому доробку В. І. Масальського.</p> <p>5. Внесок науковця у професійну підготовку майбутнього вчителя.</p>		<p>початкових і середніх школах Української РСР. - К., 1962.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. - Стробільськ, 2015. - 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. - Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. - 216 с.</p>		
<p>Тема 2.7. Лінгвістична спадщина Жовтобрюха М. А. (1905–1995)</p> <p>1. Життєвий та науково-педагогічний шлях М.А. Жовтобрюха.</p> <p>2. Лінгвістичний доробок Михайла Жовтобрюха.</p> <p>3. М. Жовтобрюх про культуру мовлення учнів школи.</p> <p>4. Інтерпретація експресивної лексики в лінгвістичній спадщині М. Жовтобрюха.</p> <p>5. М. Жовтобрюх як дослідник мови української преси.</p>	<p>Лекція, семінарське заняття</p>	<p>Видатні особистості з українського мовознавства.</p> <p>Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. - Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. - 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. - К. : Книги - XXI, 2007. - 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. - Стробільськ, 2015. - 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання</p>	<p>Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.</p>	<p>5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи</p>

		української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2012. – 216 с.		
<p>Тема 2.8. Наукова спадщина Михайла Шкільника (1910–1989).</p> <p>1. Життєвий шлях і науково-педагогічна діяльність М. М. Шкільника.</p> <p>2. Внесок М. Шкільника в розроблення підходів до викладання української мови у школі. Використання алгоритмічних прийомів на уроках української мови: досвід М. Шкільника.</p> <p>3. Питання лексикологічної підготовки учнів у науковій спадщині видатного педагога.</p> <p>4. Проблеми вивчення фонетики у школі в науковій спадщині Михайла Шкільника.</p> <p>5. Михайло Шкільник про проблемне вивчення частин мови в школі.</p>	семінарське заняття	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2012. – 216 с.</p>	Опрацювати питання теми за зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.	5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи
<p>Тема 2.9. Науковий доробок українського лінгводидакта Скуратівського Леоніда Віталійовича (1946–2007).</p> <p>1. Життєвий шлях і науково-педагогічна діяльність Л. В. Скуратівського.</p>	Лекція, семінарське заняття	<p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-</p>	Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за	5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи

<p>2. Погляди Л. Скуратівського на проблему мовленнєвого розвитку школярів. Л. Скуратівський про роль загальнонавчальних умінь у мовленнєвому розвитку учнів.</p> <p>3. Питання збагачення мовлення учнів емоційно забарвленою лексикою у науковій спадщині педагога.</p> <p>4. Питання практичної риторики в сучасному курсі української мови в науковому доробку Л. В. Скуратівського.</p> <p>5. Проблема духовного розвитку особистості в лінгводидактичній спадщині Л. В. Скуратівського.</p>		<p>Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p> <p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p>	темою.	
<p>Тема 2.10. Наукова спадщина Біляєва Олександра Михайловича (1925-2006).</p> <p>1. Передумови становлення О.М. Біляєва як науковця і лінгводидакта.</p> <p>2. Зміст педагогічних ідей творчої спадщини О. М. Біляєва для розвитку лінгводидактичної освіти. Гуманоцентрична складова лінгвософської світоглядної концепції відомого лінгводидакта.</p> <p>3. Лінгводидактичні вимоги до уроку української мови за О.М. Біляєвим. Типологія уроків у лінгводидактичній спадщині О.М. Біляєва.</p> <p>4. Проблеми дослідження методів навчання рідної мови в науковій спадщині</p>	Лекція, семіна рське заняття	<p>Біляєв О. М. Лінгводидактика рідної мови: Навчально-методичний посібник / О. М. Біляєв. - К.: Генеза, 2005. - 180 с.</p> <p>Біляєв О.М. Сучасний урок української мови / О.М. Біляєв. – К.: Рад. школа, 1981. – 176 с.</p> <p>Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с.</p>	Опрацювати питання теми за конспектом і зазначеними джерелами; підготувати письмове повідомлення за темою.	5 балів усна відповідь + 5 балів за завдання самостійної роботи

<p>видатного педагога.</p> <p>5. Проблема розвитку зв'язного мовлення учнів у педагогічній спадщині О.М. Біляєва.</p> <p>6. О.М. Біляєв про вивчення синтаксису в школі</p> <p>7. Традиційне та інноваційне в методиці викладання мови і літератури в школі у поглядах О.М. Біляєва.</p>		<p>Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с.</p> <p>Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p> <p>Методика вивчення української мови в школі / О.М. Біляєв, В.Я. Мельничайко, М.І. Пентиліук та ін. — К.: Рад. школа, 1987. — 246 с.</p>		
<p>Тема 3.1. Лінгводидактична спадщина мовознавців Сумщини.</p> <p>1. Науковий доробок Олександра Семеновича Скорика. Внесок О. Скорика у підготовку підручників з методики викладання української мови в середній школі.</p> <p>2. С. І. Дорошенко – мовознавець, педагог, лінгводидакт. Зауваження вченого до проекту програми з української мови середньої школи (1967 р.). Погляди С. Дорошенка на роботу над стилістикою української мови в середній школі.</p> <p>3. Наукова спадщина</p>	<p>консул бтація</p>	<p>Дорошенко С.І. Методика викладання української мови: навчальний посібник. – К., 1992.</p> <p>Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2012. – 216 с.</p> <p>Методика викладання української мови в середній школі:</p>	<p>Опрацювати питання теми за зазначеними джерелами; підготувати презентацію та письмове повідомлення за темою.</p>	<p>5 балів за завдання самостійної роботи</p>

Цупруна Л., Самброса Ю. та Горяного В.		Навч. посібник / І.С. Олійник, В.К. Іваненко, Л.П. Рожило, О.С. Скорик; за ред. І.С.Олійник.- 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Вища школа, 1989. - 439 с.		
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	<p>Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за системою ЄКТС та національною шкалою оцінювання відповідно до Положення про порядок оцінювання знань студентів у ЄКТС в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.</p> <p>Накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою, за всі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності: творчі роботи, презентації, контрольні роботи, поточний контроль.</p> <p>Основними критеріями оцінювання знань магістрів є:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) характер і якість самостійної підготовки студента до заняття; 2) ступінь усвідомлення навчального матеріалу, розуміння того, про що повідомляється; 3) повнота, правильність і точність відповіді; 4) уміння застосовувати набуті знання у стандартних і нестандартних ситуаціях; 5) мовленнєве оформлення відповіді, вміння донести інформацію до свідомості інших. 			
Критерії оцінювання навчальних досягнень магістрантів	<p>90-100 балів. Магістр повністю оволодів теоретичним матеріалом, логічно і послідовно викладає його, наводить самостійно приклади і коментує їх, спроможний простежити історію питання чи мовного явища, демонструє уміння застосувати набуті знання у нестандартних ситуаціях. При відповіді студент не допускає фактичних і мовленнєвих помилок. Відповідь студента виважена і науково обґрунтована, демонструє особистий внесок у вирішення поставленої проблеми, враховує наявні в лінгвістиці погляди й підходи, можливі альтернативи вирішення.</p> <p>82-89 балів. Магістр добре володіє навчальним матеріалом, спроможний аналізувати, узагальнювати, переконструювати його. Визначення мовних явищ і понять бездоганні. Фактичні помилки у відповіді відсутні. Магістр демонструє вміння не лише переказувати, а й аналізувати матеріал, даючи прочитаному власну оцінку, аргументуючи висловлені тези загальновідомими доказами.</p> <p>74-82 бали. Магістр може не лише логічно і повно викладати вивчене, але й виявляє елементарні вміння аналізувати, робити узагальнення, давати чіткі визначення,</p>			

	<p>а в разі потреби переформулювати їх; простежуються здібності змінювати логіку викладу повідомлення, аналізу власного і чужого висловлювання. Більшість теоретичних положень підтверджуються прикладами. Фактичні помилки відсутні.</p> <p>64-73 бали. Магістр може переказати приблизно половину матеріалу. Непослідовно і незв'язно відтворює зміст прочитаного; губиться при необхідності навести приклади, не завжди може дати відповідь на запитання, що конкретизує його висловлення. Виклад відзначається поверховістю, недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок.</p> <p>60-63 бали. Магістр може переказати приблизно половину матеріалу. Непослідовно і незв'язно відтворює зміст прочитаного; губиться при необхідності навести приклади, не завжди може дати відповідь на запитання, що конкретизує його висловлення. Виклад відзначається поверховістю, недостатньою осмисленістю і логічністю, бідністю словника, значною кількістю фактичних помилок. Магістр досить послідовно і логічно відтворює матеріал. Не завжди може обґрунтувати висловлені думки, неточно дає визначення окремих мовних фактів; не відповідає на більшість запитань, що конкретизують відповідь; може навести окремі завчені приклади, проте не завжди точно; застосовує набуті знання лише у стандартних ситуаціях.</p> <p>35-59 балів. Магістр відтворює уривчастими реченнями окремі цілісні смислові фрагменти опрацьованого матеріалу, що становить 1/3 частину загального обсягу змісту певної теми; участь студента у діалозі обмежується однією чи двома елементарними репліками, що не враховують ситуації спілкування. Студент в основному не розуміє того, про що повідомляє, сплутує мовні факти, що спричиняє до грубих фактичних помилок; не може навести приклади; допускає 8 мовленнєвих неточностей.</p> <p>1-34 бали. Магістр епізодично відтворює теоретичний матеріал на рівні уривчастого переказування. Він в основному розуміє суть мовного явища, але не може цілісно і точно його переказати, сплутує мовні факти; не може застосувати набуті знання в елементарних стандартних ситуаціях; відповідь мовленнєво не відшліфована (допускає більше дев'яти мовленнєвих помилок).</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Магістрант допускається до підсумкового контролю при умові здачі усіх практичних завдань та завдань самостійної роботи.</p> <p>Заліком є сума балів набраних студентом протягом семестру за усі види роботи: усні оцінки за роботу на семінарах, виконання практичних завдань, підсумкова контрольна робота.</p>
<p>7. Політика курсу</p>	
<p>Викладання курсу ґрунтується на принципах академічної доброчесності. Студент виконує завдання, які зазначено у програмі (силабусі) вчасно. Всі завдання курсу повинні бути</p>	

виконаними незважаючи на причину відсутності студента на занятті. Відсутність студента на занятті без поважної причини передбачає зниження балів, які відводяться на обговорення питань семінарських та лекційних занять.

8. Рекомендована література

1. Біляєв О.М. Лінгводидактика рідної мови: Навчально-методичний посібник. – К.: Генеза, 2005.
2. Видатні особистості з українського мовознавства. Хрестоматія / за заг. ред. Марини Навальної ; укл. : Тетяна Левченко, Тетяна Чубань. – Переяслав-Хмельницький : «Видавництво КСВ», 2016. – 172 с. – Режим доступу: http://ephshair.phdpu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/8989898989/1507/%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BD%D1%962_%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BA%D0%B0_2_%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8F.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К., 1997.
4. Діячі науки і культури України : нариси життя та діяльності / [за ред. А. П. Коцура, Н. В. Терес]. – К. : Книги – XXI, 2007. – 464 с.
5. Ефективні технології навчання і контролю якості знань у лінгвістичній підготовці майбутніх фахівців [Текст] : монографія / О. Семенов, В. Герман, Н. Громова [та ін.] – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. – 376 с.
6. Інноваційні технології навчання методики української мови у вищих навчальних та середніх освітніх закладах. – К.: Міленіум, 2006.
7. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх учителів-філологів у вищих педагогічних навчальних закладах : монографія / В.О. Коваль. – Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. – 455 с.
8. Нікітіна А.В. Українська лінгвометодика для магістрантів: навчально-методичний посібник. – Стробільськ, 2015. – 375.
9. Пентиліук М. І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики : збірник статей / М. І. Пентиліук. – К. : Ленвіт, 2011. – 256 с.
10. Потапенко О.І., Кожуховська Л.П., Товкайло Т.І., Чубань Т.В. Лінгводидактика (курс лекцій): навчальний посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. – К.: Міленіум, 2005. – 402 с.
11. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навчальний посібник / О.М. Горошкіна, С.О. Караман, З.П. Бакум. – К., 2015.
12. Семенов О., Дейниченко Н. Методика викладання української мови у вищих навчальних закладах: Навч. посібник. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2012. – 216 с.
13. Словник-довідник з української лінгводидактики: Навч. посібник / кол. авторів за ред. М.Пентиліук. – К.: Ленвіт, 2003. – 149 с.

Викладач _____